

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 505/2011-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. M., V., zastúpeného advokátom Mgr. R. V., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Cdo 14/2009 z 29. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2011 doručená sťažnosť Ľ. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 M Cdo 14/2009 z 29. apríla 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 39/2005-58 zo 17. septembra 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

„Predmetným rozsudkom zaviazal okresný súd oboch žalovaných zaplatiť žalobcovi/sťažovateľovi spoločne a nerozdielne sumu 80 000.- Sk s úrokom z omeškania trovami konania.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v 1. rade odvolanie, v ktorom uplatnil námietku premlčania, ktorú uplatnil aj v prvostupňovom konaní.

Pretože však bolo toto odvolanie podané oneskorene, odvolací súd podané odvolanie zamietol.

Generálny prokurátor uviedol ako zákonný dôvod na podanie mimoriadneho dovolania proti tomuto rozsudku tú skutočnosť, že prvostupňový súd sa v odôvodnení rozsudku nevyporiadal s námietkou premlčania, ktorú žalovaný v 1. rade v konaní vzniesol. Podľa názoru generálneho prokurátora táto skutočnosť dovolacím dôvodom podľa ust. § 237, písm. f) O. s. p., t. j. že postupom prvostupňového súdu spočívajúceho v tom, že sa v odôvodnení písomného vyhotovenia rozsudku nevyporiadal so vznesenou námietkou premlčania, bola žalovanému v prvom rade odňatá možnosť konať.“

Sťažovateľ sa v časti svojej sťažnosti vyjadruje (nekonzistentne polemizuje) k podanému mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora:

«Alogizmus tvrdenia prokurátora je obsiahnutý už v tom, že sám prokurátor uvádza, že účastník konal, keď jeho konanie spočíva v tom, že námietku premlčania vzniesol. Ďalší alogizmus je v tom, že ak by aj súd sa s touto účastníkom vznesenou námietkou premlčania v odôvodnení nevyporiadal, tak týmto svojim „postupom“ neodňal účastníkovi konať, t. j. túto námietku uplatniť. Tretí alogizmus spočíva v tom, že generálny prokurátor vyčíta súdu jeho postup ku ktorému došlo v čase, keď už účastník konal – námietku premlčania vzniesol

- a preto je fakticky nemožné, aby súd postupom, ku ktorému malo dôjsť už po vykonanom konaní účastníka, mu mohol v tomto už vykonanom konaní zabrániť vykonať ho. Ide o vecný, chronologický a logický nezmysel - reálnu nemožnosť. Rovnako je reálne nemožné aby súd nevyporiadanim sa s účastníkom vznesenou námietkou premlčania v písomnom vyhotovení rozsudku, k vyhotoveniu ktorého došlo po vznesení tejto námietky premlčania účastníkom, mohol zabrániť účastníkovi konať pred súdom, t. j. uplatniť námietku premlčania, čo aj skutočne vykonal. Ide o vecnú aj časovú nemožnosť.

Odôvodnenie mimoriadneho dovolania tak neodôvodňuje zákonný odvolací dôvod uvedený v § 237f O. s. p.»

K (veci) samotnému napadnutému uzneseniu uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky svojim rozhodnutím uvedeným vyššie porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces zaručený mu citovanými ustanoveniami Ústavy a Dohovoru.

Prvé porušenie tohto práva sťažovateľa najvyšším súdom spočíva - paradoxne... – v jeho rovnakej procesnej vade ako je tá, ktorú vytkol prvostupňovému súdu a ktorá procesná vada - aj podľa názoru najvyššieho súdu uvedeného v jeho rozhodnutí - privodila porušenie práva na spravodlivý proces.

Touto procesnou vadou je to, že aj najvyšší súd, rovnako ako pred ním prvostupňový súd, porušil ust. § 157 ods. 2 O. s. p tým, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa nevysporiadal s námietkami sťažovateľa uvedenými v jeho vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu k vznesenej námietke premlčania ako dôvodu mimoriadneho dovolaniu.

Najvyšší súd uvádza, že námietka premlčania vznesená žalovaným môže mať zásadný význam pre výsledok sporu. Preto ma takýto rovnaký zásadný význam tak nielen jej uplatnenie žalovaným a na vysporiadanie sa prvostupňového súdu s ňou v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia, ale argumentácia žalobcu proti jej uplatneniu v dovolacom konaní a nevysporiadame sa s ňou dovolacím súdom v dovolacom rozhodnutí.

Preto ak má byť podľa názoru najvyššieho súdu porušením práva žalovaného na spravodlivý proces procesná vada prvostupňového súdu spočívajúca v tom, že sa prvostupňový súd nevysporiadal v odôvodnení písomného vyhotovenia prvostupňového rozhodnutia so žalovaným vznesenou námietkou premlčania, tak je - logicky - rovnako

porušením práva žalobcu na spravodlivý proces tá istá procesná vada, ktorej sa dopustil dovolací súd vo svojom dovolacom rozhodnutí, t. j. že sa dovolací súd nevysporiadal v odôvodnení písomného vyhotovenia rozhodnutia s námietkami sťažovateľa k tejto istej otázke, t. j. k námietke premlčania ako takej a zvlášť ako k dôvodu na podanie mimoriadneho dovolania.

Ide o rub a líc tej istej mince.

Ak mal žalovaný právo na vysporiadanie sa prvostupňovým súdom s jeho námietkou premlčania v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia, tak sťažovateľ mal rovnaké právo na vyporiadanie sa dovolacieho súdu s jeho námietkami smerujúcich k tomu, že nie je daný dovolací dôvod na nej založený, ktoré uviedol vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu.

Zásada rovnosti zbraní - rovnosti pred zákonom - si to vyžaduje.

Preto ak najvyšší súd povedal, že nevysporiadaním sa s predmetnou námietkou v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces na strane žalovaného, tak to povedal jedným dychom rovnako aj o svojom dovolacom rozhodnutí trpiacim rovnakou vadou vo vzťahu k žalobcovi, t. j. že týmto došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces na strane žalobcu.

Druhé porušenie práva na spravodlivý proces sťažovateľa najvyšším súdom spočíva v ústavne nekonformnom výklade a aplikácii ust. § 237, písm. f) O. s. p., teda vo výklade a aplikácii odporujúcim ust. § 152 ods. 4 Ústavy SR.

Z jednoznačného normatívneho textu (pozri I. ÚS 338/2006) riešiace ústavne konformný výklad právnych predpisov všeobecnými súdmi pri jednoznačnom normatívnom texte právnej normy (ust. § 157 ods. 2 O. s. p.). „V odôvodnení rozhodnutia súd uvedie...“ je jednoznačné a nepochybné, že riadne odôvodnenie rozhodnutia nie je procesným právom účastníka, ale zákonnou povinnosťou súdu „...súd uvedie“.

Nakoniec táto skutočnosť nepochybné vyplýva podľa kritérií vecnej logiky aj z toho nepochybniteľného faktu, že písomne vyhotovenie rozsudku vyhotovuje súd a nie účastník konania.

Nemožno preto zákonnú povinnosť súdu konať tak, že riadne odôvodní rozsudok zamieňať s právom účastníka konať spôsobom priznaným mu O. s. p. (ktoré by mu malo byť riadnym neodôvodnením rozsudku súdom odňaté). Povinnosť súdu konať tak, že riadne

odôvodní rozsudok nie je totiž právom účastníka konať pri odôvodňovaní rozsudku. Účastník nemá zákonom priznané právo nejako konať - odôvodňovať rozsudok.

Preto právo účastníka na povinnosť súdu riadne odôvodniť rozsudok súdu, nie je právom účastníka konať spôsobom uvedeným v zákone, ale zákonnou povinnosťou súdu.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„1) Základné právo sťažovateľa... na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozhodnutím Najvyššieho súdu... č. k. 1 M Cdo 14/2009 z 29. apríla 2011 porušené bolo.

2) Rozhodnutie Najvyššieho súdu... sp. zn. 1 M Cdo 14/2009 z 29. apríla 2011 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu... na ďalšie konanie.

3) Najvyšší súd... je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 € ... do 30 dní od doručenia tohto rozhodnutia k rukám právneho zástupcu sťažovateľa advokáta Mgr. R. V. ...“

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 14/2009 z 29. apríla 2011 vyplýva, že ním bolo (i) zastavené konanie o mimoriadnom dovolaní v časti týkajúcej sa uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 7/09 z 29. januára 2009, (ii) zrušený rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 39/2005-58 zo 17. septembra 2008 vo vyhovujúcej časti a trovách konania a vec v rozsahu zrušenia bola tomuto súdu vrátená na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia v časti repliky mimoriadneho dovolania vyplýva, že generálny prokurátor v kontexte s uplatnenou námietkou premlčania vychádzal z názoru o dôvodnosti námietky premlčania vznesenej odporcami uvedúc, že *„z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ 18. decembra 2002 zaplatil Daňovému úradu v L. nedoplatok na dani vo výške 25 000 Sk, ktoré zaplatenie z titulu náhrady škody uplatnil proti odporcom návrhom na súde 31. januára 2005, teda po uplynutí zákonnej dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty“.*

Najvyšší súd vychádzajúc z podaného mimoriadneho dovolania ďalej uviedol:

„Z obsahu spisu vyplýva, že právny zástupca odporcov vo svojom vyjadrení k návrhu doručenom súdu prvého stupňa 16. mája 2005 vzniesol námietku premlčania navrhovateľom uplatneného nároku na náhradu škody a aj z tohto dôvodu žiadal návrh v celom rozsahu zamietnuť. V námietke poukázal na uplynutie subjektívnej premlčacej lehoty podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a presne uviedol, kedy sa podľa jeho názoru navrhovateľ (poškodený) dozvedel o škode, ako aj o tom, kto za škodu zodpovedá. Spomínané vyjadrenie bolo navrhovateľovi doručené 20. mája 2005, ktorý v následnej replike prostredníctvom svojho právneho zástupcu k námietke premlčania uviedol, že je nedôvodná.

Ako správne uvádza generálny prokurátor, súd prvého stupňa sa vo svojom rozsudku so vznesenou námietkou premlčania vôbec nevysporiadal, keď v odôvodnení dokonca absentuje akákoľvek zmienka o tomto hmotnoprávnom úkone odporcov. Nedostatok odôvodnenia rozsudku v tejto otázke majúcej význam pre výsledok sporu má za následok, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa nespĺňa požiadavky stanovené § 157 ods. 2 O. s. p. na riadne odôvodnenie rozsudku. Zo strany súdu prvého stupňa sa jedná o závažné procesné pochybenie, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práva odporcov na spravodlivý proces a zároveň k odňatiu ich možnosti pred súdom konať (§237 písm. f) O. s. p.). V prípade, že súd napriek vzneseniu námietky premlčania práva vyhovie žalobnému návrhu, v odôvodnení rozsudku musí dať aj jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na nepochybne relevantnú otázku nastolenú takouto obranou, t. j. vysvetliť prečo na takúto námietku neprihliadol. ...

Najvyšší súd... sa týchto dôvodov stotožnil s názorom Generálneho prokurátora..., že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k procesnej vade majúcej za následok zmätočnosť rozhodnutia..., preto rozsudok prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti a v nadväzujúcom (závislom) výroku o trovách konania... uznesením zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť v tejto časti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu uznesením najvyššieho súdu, ktorým na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bol zrušený rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 39/2005-58 zo 17. septembra 2008 vo vyhovujúcej časti a trovách konania a vec v rozsahu zrušenia bola tomuto súdu vrátená na ďalšie konanie.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o takej vade prvostupňového konania, ktorá spôsobila jeho zmätočnosť [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku], sa nevyznačuje arbitrárnosťou, pričom argumentácia sťažovateľa uvedená v jeho sťažnosti nie je spôsobilá spochybniť správnosť záverov najvyššieho súdu, ktoré tento vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo odôvodnil.

Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je v plnom súlade s jeho ustálenou praxou, podľa ktorej ak súd neodôvodní svoje rozhodnutie s náležitosťami podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, odníme účastníkovi právo konať pred súdom.

Okresný súd sa vznesenou námietkou premlčania (napriek jej dôvodnosti) žiadnym spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal. Tento nedostatok odôvodnenia

je tak závažný, že spôsobuje zmätočnosť celého konania, a preto ústavný súd považuje záver uvedený v uznesení najvyššieho súdu o zrušení prvostupňového rozsudku za správny.

Ústavný súd berúc do úvahy uvedené skutočnosti rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2011